Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit
Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

Landbouwkundig advies aanvraag tijdelijke vrijstelling art. 38 Wgb voor het middel Tracer ter beheersing van suzuki-fruitvlieg in de onbedekte teelt van druif

Opgesteld door:
NVWA, Afdeling Expertise, Team Gewasbescherming
Mei 2024

1. Onderbouwing van de noodsituatie op het gebied van gewasbescherming

Conclusie bijzondere omstandigheden:
De aanvraag voldoet aan de eis van bijzondere omstandigheden. De toelatinghouder en de sector leveren inspanningen om te komen tot een oplossing. Er is perspectief voor de toelating van een middel op basis van spinosad in de onbedekte teelt van druif.

Conclusie alternatieven:
Een landbouwtechnisch doelmatige onbedekte teelt van druif is met het beschikbare pakket aan maatregelen en middelen niet mogelijk.

Conclusie gevaar:
Een landbouwtechnisch doelmatige onbedekte teelt van druif in Nederland wordt bedreigd door onvoldoende mogelijkheden tot beheersing van suzuki-fruitvlieg.

Eindconclusie noodsituatie op het gebied van gewasbescherming:
Vrijstelling conform art. 38 Wgb, van Tracer in de onbedekte teelt van druif voldoet aan de landbouwkundige criteria. Suzuki-fruitvlieg is een teeltbedreigend probleem voor de onbedekte teelt van druif, waarvoor momenteel het beschikbare pakket aan maatregelen en middelen niet afdoende is. De aanvraag voor de onbedekte teelt van druif voldoet aan de eis van bijzondere omstandigheden, er is perspectief voor de toelating van een middel op basis van spinosad voor de onbedekte teelt van druif.

2. Naleefbaarheid en handhaafbaarheid van de toepassingsvoorwaarden

Het Ctgb heeft de beoogde toepassing beoordeeld. Ten aanzien van de aspecten humane toxiciteit, residuen, gedrag in het milieu en ecotoxiciteit komt het College tot de volgende constatering met betrekking tot de beoogde toepassing van het bovenstaande gewasbeschermingsmiddel:

- Humane toxiciteit: Voldoet aan de eisen
- Volksgezondheid: Voldoet aan de eisen
- Gedrag in het milieu: Voldoet aan de eisen
- Ecotoxiciteit: Voldoet aan de eisen met inachtneming van de volgende risicoreducerende maatregelen / restrictiezinnen:

Het risico voor waterorganismen is acceptabel met de volgende restrictiezin:
Om in het water levende organismen te beschermen is toepassing van het middel in de teelt van druiven in percelen die grenzen aan oppervlaktewater uitsluitend toegestaan indien op het gehele perceel gebruik gemaakt wordt van een techniek uit de klasse DRT99 in combinatie met een teeltvrije zone van tenminste 300 cm gemeten vanaf het midden van de laatste bomenrij of de laatste boom in de rij tot aan de insteek van de sloot / perceelgrens.

Gevaarlijk voor bijen. Om de bijen en andere bestuivende insecten te beschermen mag u dit product niet gebruiken op in bloei staande gewassen. Gebruik dit product niet op plaatsen waar bijen actief naar voedsel zoeken. Gebruik dit product niet in de buurt van in bloei staand onkruid. Verwijder onkruid voordat het bloeit.

Om niet tot de doelsoorten behorende geleedpotigen/insecten te beschermen is toepassing van het middel in de teelt van druiven in percelen die niet grenzen aan oppervlaktewater uitsluitend toegestaan indien op het gehele perceel gebruik gemaakt wordt van:

- *een techniek uit tenminste de klasse DRT95 in combinatie met een teeltvrije zone van tenminste 450 centimeter gemeten vanaf het midden van de laatste bomenrij of de laatste boom in de rij tot aan de perceelgrens; of*
- *een techniek uit tenminste de klasse DRT97,5 in combinatie met een teeltvrije zone van tenminste 300 centimeter gemeten vanaf het midden van de laatste bomenrij of de laatste boom in de rij tot aan de perceelgrens.*

Let op: dit middel kan schadelijk zijn voor natuurlijke vijanden. Raadpleeg deskundigen (uw leverancier van natuurlijke vijanden, de producent van dit middel, uw adviseur) over het gebruik van dit middel in combinatie met het gebruik van natuurlijke vijanden.

Naleefbaarheid

- De aanvrager geeft aan dat op 20% van de percelen langs oppervlaktewater en 65% van de overige percelen voldaan kan worden aan de combinatie van toepassingsvoorwaarden. NVWA beoordeelt deze inschatting als aannemelijk, omdat dit afhankelijk is van de mogelijkheden om de combinatie van voorschriften te kunnen naleven.
- De aanvrager is er bij de inschatting vanuit gegaan dat telers die niet over de juiste spuittechniek beschikken gebruik kunnen maken van een loonwerker die wel over de vereiste spuittechniek beschikt of geschikte apparatuur van een collega.
- Het is niet de verwachting dat telers, om aan een teeltvrije zone van 4,5 m rondom het perceel te voldoen, druivenstokken gaan kappen.
- Van de telers die niet aan de eisen kunnen voldoen en te maken hebben met suzuki-fruitvlieg zal een deel naar verwachting Tracer toch gaan toepassen.
- Sinds 2015 wordt een vrijstelling verleend voor Tracer in de teelt van druiven.
- De algemene naleving in de fruitteelt bij het toepassen van gewasbeschermingsmiddelen over de periode 2018 tot en met 2022 varieert tussen de 58% en 74% en was in 2023 62%. De meeste overtredingen betreffen het niet voldoen aan de driftreducerende eisen.
- In 2021 en 2023 zijn controles uitgevoerd in de fruitteelt op de naleving van de toepassingsvoorwaarden bij de vrijstellingen. Dit betreft administratieve controles en monsternames van het gewas. In 2021 zijn zeven inspecties uitgevoerd in druif waarbij gecontroleerd werd op de toepassingsvoorwaarden van de vrijstellingen. De naleving in 2021 was 29%. Uit de definitieve resultaten van 2023 blijkt dat bij twee van zeven inspecties in druif overtredingen zijn vastgesteld, waarbij niet voldaan werd aan de toepassingsvoorwaarden van de vrijstelling. De naleving op de in 2023 was 71%, hierin zijn andere overtredingen niet meegenomen.

Op basis van het bovenstaande schat de NVWA de verwachte naleving door de teler: **laag**.

Handhaafbaarheid

De volgende aspecten zijn in overweging genomen m.b.t. de handhaafbaarheid van de voorschriften:

- Het gebruik van Tracer door de teler is achteraf via monstername van het gewas en analyse in een lab vast te stellen.
- De vereiste teeltvrije zone is goed vast te stellen.
- De aanwezigheid/beschikbaarheid van de vereiste spuittechniek bij een teler is vast te stellen.
- Het gebruik van de vereiste spuittechniek is alleen bij heterdaad vast te stellen.
- De mogelijkheid om de vereiste combinatie van voorwaarden te voldoen kan bij inspectie van het perceel worden vastgesteld.

De NVWA schat in dat de mogelijkheid voor het uitoefenen van toezicht (handhaafbaarheid): **matig**.

Eindconclusie naleefbaarheid en handhaafbaarheid van de toepassingsvoorwaarden:
Conclusie op basis van de resultante van de verwachte naleving (naleefbaarheid) en de mogelijkheid om toezicht uit te oefenen (handhaafbaarheid): **slecht**.

3. Eindconclusie landbouwkundig advies

Op basis van de beoordeling van de noodsituatie op het gebied van gewasbescherming en de beoordeling van de naleefbaarheid en handhaafbaarheid van de voorgeschreven risico reducerende maatregelen/restricties adviseert de NVWA een vrijstelling van het gewasbeschermingsmiddel Tracer in de teelt van druif **niet** te verlenen.